



**КОНВЕНЦІЯ ПРО ЛІКВІДАЦІЮ  
ВСІХ ФОРМ ДИСКРИМІНАЦІЇ  
ЩОДО ЖІНОК (CEDAW)  
ДЛЯ МОЛОДІ**



# КОНВЕНЦІЯ ПРО ЛІКВІДАЦІЮ ВСІХ ФОРМ ДИСКРИМІНАЦІЇ ЩОДО ЖІНОК (CEDAW) ДЛЯ МОЛОДІ

АВТОРИ: ПУДЖА КХАННА І ЗАКАРІ КІММЕЛЬ,  
У СПІВПРАЦІ З РАВІ КАРКАРА



---

Planet 50-50 by 2030  
Step It Up for Gender Equality

# ЗМІСТ

---

<b><u>ЩО ЯВЛЯЄ СОБОЮ КОНВЕНЦІЯ ПРО ЛІКВІДАЦІЮ ВСІХ ФОРМ ДИСКРИМІНАЦІЇ ЩОДО ЖІНОК?</u></b>	<b>4</b>
Чому CEDAW настільки важлива?	5
CEDAW і молодь	5
Вплив CEDAW	7
CEDAW та цілі сталого розвитку	8
Коротко про CEDAW	9

---

<b>СТАТТІ КОНВЕНЦІЇ</b>	<b>10</b>
-------------------------	-----------

---

<b>ОРІЄНТОВАНИЙ НА МОЛОДЬ КОРОТКИЙ ОГЛЯД КОНВЕНЦІЇ ПРО ЛІКВІДАЦІЮ ВСІХ ФОРМ ДИСКРИМІНАЦІЇ ЩОДО ЖІНОК (CEDAW)</b>	<b>17</b>
Джерела	18
Висловлення подяки	18





# ЩО ЯВЛЯЄ СОБОЮ КОНВЕНЦІЯ ПРО ЛІКВІДАЦІЮ ВСІХ ФОРМ ДИСКРИМІНАЦІЇ ЩОДО ЖІНОК?

Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок, або CEDAW, є міжнародно-правовим документом, який вимагає від країн ліквідувати дискримінацію щодо жінок в усіх сферах життя та пропагує встановлення рівноправ'я між людьми. CEDAW часто описують як міжнародний білль про права жінок.



Організація Об'єднаних Націй ухвалила Конвенцію CEDAW 18 грудня 1979 р. Станом на 2016 рік **Конвенцію ратифікувало 1891<sup>1</sup> країн**. Таким чином, ці країни погодилися зробити все можливе, щоб наділити жінок і дівчат такими самими правами, які мають представники чоловічої статі.

1 [https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg\\_no=IV-8-b&chapter=4&clang=\\_en](https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=IV-8-b&chapter=4&clang=_en)



## ЧОМУ CEDAW НАСТІЛЬКИ ВАЖЛИВА?

CEDAW – це конвенція, міжнародна угода, **тобто частина міжнародного права, яка є обов'язковою до виконання** країнами, які її ратифікували. Незважаючи на те що дискримінація за статевою ознакою заборонена іншими міжнародними документами про права людини (наприклад, такими як Міжнародний пакт про громадянські та політичні права), CEDAW важлива тим, що **вона всесторонньо стосується прав людини жінок**, спрямована на припинення всіх форм дискримінації щодо жінок і вимагає дотримання їхніх прав **в усіх сферах життя**.



CEDAW вимагає від країн викоринити дискримінацію щодо жінок із суспільного та приватного життя, насамперед у сім'ї, **та визнає, що потрібно сприяти ліквідації традиційних ґендерних ролей та стереотипів, щоб покласти край усім формам дискримінації** щодо жінок та дівчат.

**CEDAW намагається досягти «реального рівноправ'я» або «рівності результатів»**, наголошуючи тим самим на необхідності забезпечити **рівний доступ, рівні можливості та рівні результати для жінок та дівчат**. Вона передбачає, що країни вживуть усіх необхідних заходів, щоб жінки та дівчата дійсно відчували, що таке рівність, у своєму повсякденному житті.

**«ПРАВА ЖІНОК  
Є НЕВІД'ЄМНОЮ  
СКЛАДОВОЮ ЗАГАЛЬНИХ  
ПРАВ ЛЮДИНИ».**

- Віденська декларація і Програма дій,  
1993, пункт 18

**СТАНОМ НА  
2016 РІК CEDAW  
РАТИФІКУВАЛО  
189<sup>1</sup> КРАЇН.**

## CEDAW ТА ТИ

**CEDAW важлива** з огляду на всі вищеперелічені причини, і особливо важливою вона є **для молоді!** Хоча CEDAW передусім спрямовано на захист «жінок», Конвенція є відображенням підходу до життя загалом, з вимогою до країн гарантувати жінкам і дівчатам рівні права у суспільстві і повсякденному житті.



## КОНВЕНЦІЯ CEDAW ВАЖЛИВА ТОМУ, ЩО ВОНА ВСЕСТОРОННЬО СТОСУЄТЬСЯ ПРАВ ЛЮДИНИ ЖІНОК

У ній розглянуті різні форми дискримінації в різних сферах життя, які **стосуються жінок будь-якого віку**.

Активісти, представники громадських організацій, а також прості члени суспільства, молоді **жінки та чоловіки відіграють неабияку роль у дотриманні норм** Конвенції CEDAW шляхом тиску на уряд своїх країн щодо її імплементації.

Молоді жінки і чоловіки постійно стежать за тим, щоб права жінок та дівчат були захищені та не порушувались. У країнах, які ще не ратифікували Конвенцію CEDAW та/або Факультативний протокол до неї, першим кроком є спонукання до її ратифікації!

Для країн, які ратифікували CEDAW, місцеві та/або національні НУО (включаючи молодіжні організації) можуть зробити внесок в офіційну першу та періодичні доповіді країни щодо прогресу в імплементації Конвенції CEDAW, привернути увагу до супутніх проблем, запропонувати заходи, за допомогою яких уряд може гарантувати захист прав жінок та дівчат згідно з нею. Комітет з ліквідації дискримінації щодо жінок (Комітет CEDAW), до складу якого входять 23 незалежні експерти з усіх регіонів, приймає та розглядає доповіді, здійснює моніторинг імплементації CEDAW.

**МОЛОДІ ЖІНКИ  
І ЧОЛОВІКИ  
ПОСТІЙНО СТЕЖАТЬ  
ЗА ТИМ, ЩОБ ПРАВА  
ЖІНОК І ДІВЧАТ  
БУЛИ ЗАХИЩЕНІ ТА  
НЕ ПОРУШУВАЛИСЬ**



## МОЛОДІ ЖІНКИ ТА ЧОЛОВІКИ МОЖУТЬ ЗРОБИТИ ВАГОМИЙ ВНЕСОК У ҐЕНДЕРНУ РІВНІСТЬ, ГЛИБШЕ ВИВЧАЮЧИ ПИТАННЯ ПРАВ ЖІНОК ТА ДІВЧАТ

НУО також можуть подавати до Комітету CEDAW «альтернативні доповіді», в яких будуть описані прогалини та труднощі під час виконання CEDAW, про які не згадано в офіційній доповіді

країни. **Молоді жінки та чоловіки можуть скористатися рекомендаціями Комітету CEDAW після розгляду доповіді країни та врахувати зауваження, спонукаючи уряд до дій відповідно до рекомендацій Комітету для ініціювання правових та політичних реформ.**

Жінки та дівчата (одноосібно або колективно) також можуть поскаржитися до Комітету CEDAW у разі порушення своїх прав за умови, що їхня країна ратифікувала Факультативний протокол до Конвенції.

**Молоді жінки та чоловіки можуть зробити свій внесок у встановлення ґендерного рівноправ'я, глибше вивчаючи питання про права жінок та дівчат, стереотипи, що призводять до дискримінації, аби бути в змозі використати всі її форми, а також пропагувати рівність, інклюзивність та повагу.**

### ВПЛИВ CEDAW

Конвенція CEDAW стала основним засобом захисту прав жінок та встановлення ґендерної рівності по всьому світі, правовою підставою для ухвалення судових рішень, а також проведення конституційних, правових і політичних реформ на рівні країни.

У багатьох країнах CEDAW допомогла посилити конституційні норми, які гарантують рівність жінок та чоловіків, зокрема жінкам забезпечила захист прав людини. Законодавство, що забороняє дискримінацію взагалі, насамперед у таких сферах, як зайнятість, стало стандартною складовою нормативно-правових засад. Країни скасували дискримінаційні норми у цивільному, кримінальному та

**ПРОЦЕС CEDAW  
– ЦЕ ДОРОЖНЯ  
КАРТА ПРОВЕДЕННЯ  
ЗМІН У ҐЕНДЕРНИХ  
ВІДНОСИНАХ У  
МЕЖАХ КРАЇН,  
ГРОМАД ТА СІМЕЙ З  
МЕТОЮ**



сімейному законодавствах, узгоджуючи їх із нормами CEDAW. Країни ухвалили закони про рівні можливості, спрямовані на покращення становища жінок, встановили квоти для збільшення кількості жінок на виборних посадах, затвердили нове законодавство і плани дій для запобігання та ліквідації насильства щодо жінок. В усьому світі суди суттєво удосконалюють прецедентне право у сфері гендерної рівності, спираючись та керуючись положеннями CEDAW.

**Завдяки CEDAW жінки та дівчата в усьому світі тепер мають право заявляти про свої права людини.**

### **CEDAW ТА ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ**

У 2015 році в ООН світові лідери офіційно ухвалили новий порядок денний щодо сталого розвитку з цілями та цільовими показниками на наступні 15 років разом з Програмою сталого розвитку до 2030 року та 17 цілями сталого розвитку (ЦСР). Окрема ціль забезпечення гендерної рівності (ЦСР 5) зосереджена на досягненні гендерної рівності та наділенні усіх жінок і дівчат правами, включаючи повсюдне припинення всіх форм дискримінації щодо жінок та дівчат як першочергової мети.

Гендерна рівність була визнана передумовою досягнення сталого розвитку і є пов'язаною з усіма іншими ЦСР. **CEDAW та ЦСР надали світовим лідерам фундамент з прав людини, зобов'язання, механізми реалізації та звітування, а також визначили строки для досягнення гендерної рівності, реалізації прав жінок та дівчат, і припинення всіх форм дискримінації.**

**ЗАВДЯКИ CEDAW  
ЖІНКИ ТА ДІВЧАТА В  
УСЬОМУ СВІТІ ТЕПЕР  
МАЮТЬ ПРАВО  
ЗАЯВЛЯТИ ПРО СВОЇ  
ПРАВА ЛЮДИНИ**



**У ЄДИНОМУ ЮРИДИЧНО  
ЗОБОВ'ЯЗУЮЧОМУ  
ДОКУМЕНТІ, КОНВЕНЦІЯ  
МІСТИТЬ ПОЛОЖЕННЯ  
З ВИМОГОЮ УСУНЕННЯ  
ДИСКРИМІНАЦІЇ ЗА  
СТАТЕВОЮ ОЗНАКОЮ  
ЗАДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ  
ГРОМАДЯНСЬКИХ,  
ПОЛІТИЧНИХ, ЕКОНОМІЧНИХ,  
СОЦІАЛЬНИХ ТА КУЛЬТУРНИХ  
ПРАВ**

## **КОРОТКО ПРО CEDAW**

У єдиному юридично зобов'язуючому документі, Конвенція містить положення з вимогою усунення дискримінації за статевою ознакою задля здійснення громадянських, політичних, економічних, соціальних та культурних прав. Він охоплює цілу низку прав людини в усіх сферах життя жінок та дівчат – від освіти до працевлаштування та охорони здоров'я, від політичних заходів до сімейного життя, від питань торгівлі людьми до становища жінок у сільській місцевості, від законотворення до ведення політики. У ньому визначені сфери, в яких дискримінація викликає особливе занепокоєння у жінок та дівчат, та способи її ліквідації. Процес CEDAW – це дорожня карта проведення змін у ґендерних відносинах у межах країн, спільнот, сім'ї з метою встановлення рівності.

Конвенція CEDAW містить 30 статей, положення яких країни, що ратифікували Конвенцію, зобов'язані виконувати. Статті 1–4 описують характер і обсяг заходів, які країни зобов'язуються вжити для встановлення рівноправ'я та припинення дискримінації щодо жінок та дівчат. У статтях 5–16 наведені конкретні форми дискримінації, які потрібно припинити, зокрема дискримінацію у сфері освіти та зайнятості, охорони здоров'я, політичному та суспільному житті. У статтях 17–30 описані процедури, за допомогою яких відбувається імплементація CEDAW, та спосіб контролю за виконанням (наприклад, кожні чотири роки країни повинні звітувати про свої досягнення).





# СТАТТІ КОНВЕНЦІЇ

## СТАТТЯ 1

### Визначення дискримінації щодо жінок та дівчат

Дискримінація щодо жінок та дівчат означає ставлення, відмінне від ставлення до чоловіків та хлопців, яке перешкоджає їм користуватися правами людини. Конвенція CEDAW пояснює, що дискримінація може виникати в усіх сферах суспільного та приватного життя, зокрема політичній, економічній, громадській, соціальній та культурній сферах. Прикладом «прямої дискримінації» є випадки, коли законодавство країни не дозволяє жінкам голосувати, відвідувати школу або мати власне майно. Прикладом «непрямої дискримінації» є випадки встановлення таких критеріїв, як мінімальний зріст та/або вага для обіймання деяких посад (наприклад, офіцера поліції), яким жінки не можуть відповідати. «Реальне рівноправ'я» або «рівність результатів» не може бути досягнуто, якщо існує пряма або непряма дискримінація.

## СТАТТЯ 2

### Зобов'язання з ліквідації дискримінації

Країни, які ратифікували Конвенцію CEDAW, зобов'язані вжити заходів для припинення дискримінації щодо жінок та дівчат в усіх її формах. До цих заходів належить розробка законів і політик захисту жінок та дівчат від дискримінації, а також скасування всіх наявних законів, політик, звичаїв та практик, які мають дискримінаційний характер. У Конвенції CEDAW зазначено, що конституції та інші національні закони повинні включати принцип рівності жінок і чоловіків, дівчат і хлопців.



## СТАТТЯ 3

### Відповідні заходи

Ратифікуючи CEDAW, країни повинні вжити всіх відповідних заходів, щоб гарантувати жінкам та дівчатам можливість користуватися своїми правами людини та основними свободами в усіх суспільних сферах життя – політичній, економічній, соціальній та культурній.

## СТАТТЯ 4

### Спеціальні тимчасові заходи

У сферах, в яких жінки та дівчата все ще перебувають у несприятливому становищі через нерівноправ'я, країни повинні вжити спеціальних тимчасових заходів для прискорення досягнення реальної рівності. Прикладом спеціального тимчасового заходу може слугувати встановлення квот для жінок, які можуть обіймати політичні посади. Ці заходи є тимчасовими, вони використовуються для пришвидшення процесу забезпечення гендерної рівності і тільки до того часу, коли гендерна рівність буде досягнута. Ці заходи не вважаються дискримінаційними щодо чоловіків та хлопців і повинні застосовуватися доти, доки існує нерівність.





## СТАТТЯ 5

### Гендерні стереотипи

Країни повинні працювати над зміною шкідливих гендерних стереотипів щодо жінок і дівчат, чоловіків і хлопців, що усталюють дискримінацію та обмежують можливості жінок та дівчат для повного розкриття свого потенціалу. До таких стереотипів може належати переконання, що жінки та дівчата не повинні грати у спортивні ігри або що чоловіки та хлопці не повинні займатися домашньою роботою. Країни також повинні забезпечити, щоб у сімейному вихованні було правильне розуміння материнства як соціальної функції та рівний розподіл обов'язків щодо виховання дітей між чоловіками та жінками.

## СТАТТЯ 6

### Торгівля людьми та експлуатація проституції

Країнам слід припинити експлуатацію проституції та торгівлю жінками і дівчатами. В усьому світі продовжується торгівля жінками і дівчатами та їх експлуатація з метою виконання низькооплачуваної роботи або сексуальних послуг.

## СТАТТЯ 7

### Політичне та суспільне життя

Країни повинні ліквідувати дискримінацію щодо жінок і дівчат у політичному та суспільному житті. Мається на увазі встановлення рівності прав голосувати, бути обраними та обіймати державні посади, вступати до політичних партій та брати участь у політичних процесах, бути членами неурядових організацій, політичних і громадських об'єднань, наприклад професійних спілок.

## СТАТТЯ 8

### Участь на міжнародному рівні

Країнам слід забезпечити наявність у жінок та дітей рівних прав, щоб представляти свою країну на міжнародному рівні та брати участь у роботі міжнародних організацій, таких як ООН.

## СТАТТЯ 9

### Громадянство

Країни повинні гарантувати наявність у жінок рівних прав з чоловіками на набуття, збереження або зміну свого громадянства та громадянства своїх дітей. Країни повинні дозволити жінкам надавати своє громадянство своїм чоловікам-іноземцям нарівні з чоловіками.

## СТАТТЯ 10

### Освіта

Країни повинні припинити дискримінацію щодо жінок та дівчат і забезпечити рівні права на освіту. Мається на увазі рівний доступ до освіти та професійного навчання на усіх рівнях. Жінкам та дівчатам повинні бути доступні ті самі програми навчання, з таким ж іспитами та стандартами навчання, як і для чоловіків. Вони повинні мати ті самі умови для отримання стипендій, навчання та навчального інвентарю. Припинення дискримінації щодо жінок та дівчат у сфері освіти включає їх право на участь у спортивних іграх та отримання фізичного виховання, а також право на доступ до освіти у сфері охорони здоров'я та інформації про планування сім'ї. Країнам слід усунути чинники, що призводять до виключення жінок та дівчат зі шкіл, та допомагати жінкам та дівчатам, які залишили школу достроково, повернутися та завершити своє навчання. Нарешті, країни повинні ліквідувати ґендерні стереотипи та дискримінацію у школах шляхом перегляду та переробки підручників, зміни програм навчання та методик викладання.





## СТАТТЯ 11

### Зайнятість

Країнам слід ліквідувати дискримінацію щодо жінок у сфері зайнятості. Мається на увазі забезпечення рівних можливостей в обранні професії та отримання рівноцінної плати за працю. Жінки повинні мати рівний доступ до сприятливих для здоров'я і безпечних умов праці, соціального забезпечення у зв'язку з виходом на пенсію, безробіттям, захворюванням та старістю. Жінки не повинні зазнавати дискримінації через одруження, вагітність, народження дитини або догляд за нею. Жінкам необхідно надавати відпустку у зв'язку з вагітністю та пологами. Країнам слід заохочувати надання підтримки батькам, щоб вони могли поєднувати роботу з виконанням сімейних обов'язків. Особливого захисту потребують вагітні жінки, що зайняті на роботах із шкідливими умовами праці.

## СТАТТЯ 12

### Охорона здоров'я та планування сім'ї

Країни повинні гарантувати рівний доступ до сфери охорони здоров'я та забезпечити відсутність дискримінації щодо жінок та дівчат у цій сфері. Жінки та дівчата мають право отримати доступ до медичних послуг для планування сім'ї. Країни також повинні надавати їм відповідні та за необхідності безкоштовні послуги у період вагітності, пологів та післяпологовий період. Їх також слід забезпечити відповідним харчуванням у період вагітності та годування груддю.







### СТАТТЯ 13

#### Економічне та соціальне життя

Країнам слід ліквідувати дискримінацію щодо жінок та дівчат в усіх сферах економічного та соціального життя. Жінки та дівчата повинні мати такі ж права, як чоловіки та хлопці, стосовно отримання допомоги на дітей, банківських позик, кредитів та іпотеки. Вони повинні отримати рівні можливості для участі у спортивних іграх та інших культурних заходах.

### СТАТТЯ 14

#### Жінки та дівчата, що проживають у сільській місцевості

Країни повинні враховувати специфіку проблем, з якими стикаються жінки та дівчата, що проживають у сільській місцевості, та важливу роль, яку вони відіграють у забезпеченні економічного добробуту своїх сімей. Усі положення, визначені в Конвенції, повинні застосовуватися до цих жінок та дівчат, а країнам слід забезпечити отримання жінками та дівчатами вигоди від розвитку сільської місцевості на рівних умовах з чоловіками та хлопцями. Особливі потреби жінок та дівчат у сільських спільнотах необхідно задовольняти шляхом доступу до послуг, надання можливостей для навчання, сприяння у працевлаштуванні, створення механізмів забезпечення соціальної справедливості. Країни повинні ліквідувати будь-які дискримінаційні перешкоди для них.

## СТАТТЯ 15

### Рівність перед законом

Країни повинні гарантувати жінкам і дівчатам рівність перед законом з чоловіками та хлопцями. Мається на увазі рівний доступ до послуг адвоката, інших юридичних послуг та ресурсів. Мало того, жінки (а також дівчата після досягнення ними певного віку відповідно до законодавства їхньої країни) повинні мати такі ж права, як і чоловіки та хлопці, на виступ від свого імені у судах (трибуналах), отримання позики, проведення операцій з орендою, успадкування майна, підписання договору. Країни також повинні гарантувати представникам обох статей однакові права на свободу пересування та вибір місця проживання.



## СТАТТЯ 16

### Шлюб і сімейне життя

Стосовно шлюбу та сімейних відносин, країни повинні забезпечити наявність у жінок рівних із чоловіками прав на вибір подружжя та прийняття рішення щодо укладення шлюбу, вирішення будь-яких питань стосовно народження, усиновлення та виховання дітей, кількості дітей та проміжку часу між їхнім народженням. Подружжя також мають однакові права й обов'язки у шлюбі та у випадку розлучення. Жінки мають однакові особисті права як дружини, включаючи право на вибір прізвища, професії та виду занять а також право розпоряджатися своїм майном. Шлюб дитини не має юридичної сили, але країни повинні вжити заходів для встановлення мінімального віку для укладення шлюбу. Крім того, усі шлюби підлягають реєстрації.

## СТАТТЯ 17-22

У цих статтях докладно описано роботу Комітету CEDAW. Країни подають першу доповідь протягом року з моменту ратифікації Конвенції та набуття нею чинності. Потім кожні чотири роки подають періодичні доповіді. Комітет проводить конструктивний діалог з делегацією країни на основі доповіді та іншої отриманої інформації, в тому числі від НУО. Представники НУО та молодіжних організацій також можуть приїздити до Женеви, де Комітет тричі на рік проводить свої сесії, та безпосередньо спілкуватись із членами Комітету. На завершення Комітет CEDAW, на основі доповіді та діалогу, висловлює свої зауваження та надає рекомендації щодо пришвидшення прогресу в імплементації положень Конвенції. Комітет також ухвалює загальні рекомендації з тематичних та інших питань.





## СТАТТЯ 23-30

У цих статтях розглянуто застосування Конвенції CEDAW, включаючи можливість прийняти CEDAW із застереженнями, а також як вирішувати спори між країнами в разі різного тлумачення або застосування CEDAW.

## ФАКУЛЬТАТИВНИЙ ПРОТОКОЛ

Факультативний протокол до Конвенції CEDAW набув чинності у 2000 році. Станом на 2016 рік його **підписали 108<sup>2</sup> країн**. Факультативний протокол є процедурним протоколом, який запроваджує додаткові механізми імплементації Конвенції CEDAW.

**Цей документ дає жінкам та дівчатам можливість (самостійно або колективно) подавати скарги безпосередньо до Комітету CEDAW, якщо вони вважають, що порушуються їхні права людини, які захищає CEDAW.** Комітет CEDAW може забезпечити відновлення цих прав. Факультативний протокол також встановлює процедуру розслідування, яка дає змогу Комітету CEDAW розглядати систематичні та поширені порушення і яка може бути розпочата на підставі інформації, одержаної з будь-якого джерела.



2 [https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg\\_no=IV-8-b&chapter=4&clang=\\_en](https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=IV-8-b&chapter=4&clang=_en)

# КОРОТКО ПРО CEDAW

Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок, або CEDAW, є міжнародно-правовим документом, який вимагає від країн ліквідації дискримінації щодо жінок в усіх сферах та заохочує надати жінкам рівних прав з чоловіками. **CEDAW часто описують як міжнародний білль про права жінок.** Організація Об'єднаних Націй ухвалила Конвенцію CEDAW 18 грудня 1979 р. **Станом на 2016 рік Конвенцію CEDAW ратифікувало 189 країн.**

**Стаття 1 Визначення дискримінації щодо жінок та дівчат:** Дискримінація щодо жінок та дівчат означає ставлення, відмінне від ставлення до чоловіків та хлопців, яке перешкоджає їм користуватися правами людини. Дискримінація може бути прямою та непрямую.

**Стаття 2 Зобов'язання з ліквідації дискримінації:** Країни зобов'язані вжити заходів для припинення дискримінації щодо жінок та дівчат в усіх її проявах шляхом розробки законів та політик захисту жінок і дівчат від дискримінації та включення принципу рівності у конституції та інші національні закони.

**Стаття 3 Відповідні заходи:** Країни повинні вжити всіх відповідних заходів, щоб гарантувати жінкам і дівчатам можливість користуватися своїми правами людини та основними свободами в усіх сферах життя суспільства.

**Стаття 4 Спеціальні тимчасові заходи:** Країни повинні вжити спеціальних тимчасових заходів для пришвидшення прогресу в досягненні гендерної рівності та припиненні дискримінації щодо жінок і дівчат.

**Стаття 5 Гендерні стереотипи:** Країни повинні працювати над викоріненням гендерних стереотипів, які чинять негативний вплив на життя всіх людей, усталюють дискримінацію та обмежують можливості жінок і дівчат повністю розкрити свій потенціал.

**Стаття 6 Торгівля людьми та експлуатація проституції:** Країни повинні припинити експлуатацію проституції та торгівлю жінками і дівчатами.

**Стаття 7 Політичне та суспільне життя:** Країни повинні ліквідувати дискримінацію щодо жінок та дівчат у політичному та суспільному житті.

**Стаття 8 Участь на міжнародному рівні:** Країни повинні забезпечити наявність у жінок та дівчат рівних прав представляти свої країни на міжнародному рівні та брати участь у роботі міжнародних організацій.

**Стаття 9 Громадянство:** Країни повинні гарантувати наявність у жінок рівних прав з чоловіками на набуття, збереження або зміну свого громадянства та громадянства своїх дітей. Країни повинні дозволити жінкам надавати своє громадянство своїм чоловікам-іноземцям нарівні з чоловіками.

**Стаття 10 Освіта:** Країни повинні припинити дискримінацію щодо жінок та дівчат і забезпечити їм рівні права на освіту.

**Стаття 11 Зайнятість:** Країни повинні ліквідувати дискримінацію щодо жінок у сфері зайнятості, включаючи забезпечення рівних можливостей для вибору професії та отримання рівноцінної плати за працю.

**Стаття 12 Охорона здоров'я та планування сім'ї:** Країни повинні гарантувати рівний доступ до сфери охорони здоров'я і забезпечити відсутність дискримінації щодо жінок та дівчат у цій сфері, а також надати доступ до послуг з планування сім'ї та охорони репродуктивного здоров'я.

**Стаття 13 Економічне та соціальне життя:** Країни повинні ліквідувати дискримінацію щодо жінок і дівчат в економічній та соціальній сферах.

**Стаття 14 Жінки і дівчата, що проживають у сільській місцевості:** Країни повинні враховувати специфіку проблем жінок і дівчат, які проживають у сільській місцевості, а також важливу роль, яку вони відіграють у підтриманні економічного добробуту своїх сімей.

**Стаття 15 Рівність перед законом:** Країни повинні гарантувати жінкам і дівчатам рівність перед законом з чоловіками та хлопцями, включаючи доступ до послуг адвоката, інших юридичних послуг та ресурсів.

**Стаття 16 Шлюб та сімейне життя:** Країни повинні ліквідувати дискримінацію щодо жінок у подружніх та сімейних відносинах. Слід забезпечити наявність у жінок рівних із чоловіками прав на вибір подружжя, прийняття рішення щодо укладення шлюбу та питань стосовно народження, усиновлення та виховання дітей. Шлюб дитини не має юридичної сили, але країни повинні вжити заходів для встановлення мінімального віку для укладення шлюбу.

**Стаття 17-22** У цих статтях докладно описано, як працює Комітет CEDAW, включаючи його роль у моніторингу реалізації Конвенції CEDAW у країнах, які її ратифікували.

**Стаття 23-30** У цих статтях йдеться про застосування Конвенції CEDAW.

**Факультативний протокол** Факультативний протокол впроваджує додаткові механізми реалізації Конвенції CEDAW, включаючи процедуру розслідування, яка дозволяє Комітету CEDAW розглядати систематичні порушення, та способи подання скарг жінками та дівчатами безпосередньо до Комітету CEDAW, якщо вони вважають, що їхні права людини, які захищає CEDAW, порушуються.





## ДЖЕРЕЛА

Складено на основі Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW), повний текст Конвенції англійською мовою:

<http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/>

Складено на основі документа «Коротко про Конвенцію CEDAW для підлітків», підготовленого ЮНІСЕФ: [http://www.unicef.org/gender/files/CEDAW\\_In\\_Brief\\_For\\_Adoles-cent-Web\\_Version.pdf](http://www.unicef.org/gender/files/CEDAW_In_Brief_For_Adoles-cent-Web_Version.pdf)

Посібник з питаннями та відповідями щодо Конвенції CEDAW, підготовлений «ООН-Жінки» країн Карибського басейну: <http://caribbean.unwomen.org/en/materials/publications/2004/12/cedaw-made-easy-questionanswer-booklet>

Конвенція CEDAW та права людини, підготовлено «ООН-Жінки» Азіатсько-Тихоокеанського регіону: <http://asiapacific.unwomen.org/en/focus-areas/cedawhuman-rights>

Боротьба з дискримінацією: Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок та Факультативний протокол до неї : посібник для парламентаріїв, підготовлений Відділом ООН з покращення становища жінок та Міжпарламентською спілкою: [http://www.un.org/womenwatch/daw/public/handbook\\_parliamentarians\\_cedaw\\_en.pdf](http://www.un.org/womenwatch/daw/public/handbook_parliamentarians_cedaw_en.pdf)

## ВИСЛОВЛЕННЯ ПОДЯКИ

Ми щиро вдячні за висловлені думки, натхнення та підтримку Заступнику Генерального секретаря ООН та Виконавчому директору ООН-Жінки пані Фумзіле Мламбо-Нгкука, а також помічнику Генерального секретаря та Заступнику Виконавчого директора ООН-Жінки пані Лакшмі Пурі. Їхнє перспективне бачення та рішуча підтримка залучення молоді до розгляду та вирішення питань гендерної рівності стали своєрідним поштовхом і двигуном у нашій роботі.

Ми дякуємо Еллісон Хамфрі, Джейсону Тан де Бібіана, Ронді Де-Фрейтас та Патрісії Кортес за їхній внесок у розробку документа, а також Беатріс Дункан, Карлотті Айелло, Каролін Шлекер і Джанет Еймер за надані матеріали та перевірку документа. Ми також хотіли б подякувати всім членам Робочої групи з питань молоді та гендерної рівності Міжурядової мережі ООН з питань розвитку молоді.

Ми цінуємо внесок Фріди Абїлдгаард, Річарда Кастільо та Шруті Капур і дякуємо Крістіану Портеру, Моллі Пачеко та Віа Вохра за перегляд остаточної редакції документа.

Публікація цього документа стала можливою завдяки внескам Adobe.

Переклад і публікація цього документа відбулись у рамках проекту «CEDAW в дії!» за підтримки Міністерства міжнародних справ Канади:

Canada

**ФОТОГРАФІЇ** Обкладинка: ФН ООН в Україні - Олена Кулик; зміст: ООН в Україні; сторінка 1: ООН в Україні; сторінка 2: ПРООН в Україні; сторінка 3: ООН в Україні; сторінка 4: ООН в Україні; сторінка 5: ООН в Україні; сторінка 6: ООН Жінки Молдова - Діана Савіна; сторінка 7: ООН в Україні; сторінка 8: ООН в Україні; сторінка 9: ЮНІСЕФ в Україні; сторінка 10: Посольство Канади в Україні; сторінка 11: ЮНІСЕФ в Україні - В. Мусієнко; сторінка 12: ООН Жінки Албанія - Віолана Маратай; сторінка 13, зверху: ООН в Україні; сторінка 13, знизу: ООН в Україні - Настя Постовойтова; сторінка 15: ЮНІСЕФ в Україні - Настя Постовойтова.





вул. Еспланадна, 20  
Київ, 01023, Україна  
Тел.: +38 044 253 5980

<http://ukraine.unwomen.org>  
[www.facebook.com/unwomenukraine](http://www.facebook.com/unwomenukraine)  
[www.twitter.com/unwomenukraine](http://www.twitter.com/unwomenukraine)  
[www.youtube.com/unwomen](http://www.youtube.com/unwomen)  
[www.flickr.com/unwomeneuropecentralasia](http://www.flickr.com/unwomeneuropecentralasia)

[youth@unwomen.org](mailto:youth@unwomen.org)  
[www.twitter.com/unwomen4youth](http://www.twitter.com/unwomen4youth)  
[#Youth4GenderEquality](https://twitter.com/unwomen4youth)